

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

A ante D

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](#)

10 ACR ACT ACV ADA

Acrolochias. *άκρος λόχια.* Promotorium est Aegypti ad Pharon. Strabo lib. 17.

Acror. *άκρος.* Fuit Cenitium rex eo nomine, quem Romulus singulari certamine vicit, ejusq; arma Iovi Ferentio dedit. & Acror praeceps medicus Agrigentinus fuit, qui Atheneis una cum Empedocle philophatus est. Antiquior fuit Hippocrate. Scripta lingua Dorica de vita salubri libro unu, autore Suida. Vide Laertium in Empedocle.

Acronius lacus. *άκρην λίμνη.* Ger. Det. Cosmographie oder Densit. Olim dictus, qui alii nominibus & Podamicus, & Brigantinus nuncupatur. Hodie a Constantia urbe imminente, Constantiensis dicitur. Pompon. Mela, lib. 3. Rhenus ab Alpibus decidens proprie a capite duos lacus efficit, Venetum & Acrorium.

Acrotei. Vrbs Triphyliae, Steph.

Acrotalus. *άκρην λόχη.* Insula est in sinu Persico: de qua Plin. lib. 6. cap. 27.

Acrothon. Vide ACROATHON.

Acror. *άκρην.* cū diphth. Aristei & Antonios filius à Dia-
nā in cerym cōveritus, & a suis canibus dilaceratus. Vide fa-
bulam apud Ovid. lib. 3. Metam. & Fulgentium, atq; etiam in
Commentariis Apollonii lib. 4.

Acrania. *άκρην.* Insula est in mari Germanico, cuius meminit
Plin. lib. 4. cap. 13.

Acre, *άκρη.* Græci regio nobilissima, quæ postea ab Attide
Granai regia filia, Attica nominata est. Dicta Acre, vel ab A-
tido quodam rege indigena, ut refert Stephanus: vel potius,
quod maxima sibi parte littoralis sit, & ad mare extensa. Nam
άκρη Græci littus vocant. Plin. lib. 4. cap. 7. In ea prima Attica,
antiquius Acre vocata.

Acrisius. *άκρης.* umid est. Atticus, *άκρης.* Ovid. 1. Metamorph. Se-
paratis locis Atticus Phocis ab arvis.

Actisines *άκρην.* Rex Aethiopicus, qui Amasis Aegypto depuit, quod nimis immoderata tyrannia exercebat, regnum eius occupavit. Vide Diordanum lib. 2. cap. 1.

Actium *άκρη.* Epis promontorium, ubi Augustus, devictis
navalib; prælio Antonio & Cicopatra, urbem condidit: & Na-
copolim à victoria nominavit.

Actis, *άκρη.* & Atticar, *άκρη.* Virgil. 3. Aen. Actiæ, Iliacis celebratus litora ludis. Sappho ad Phaœnem: Cur nō
Atticas miserias me munitis ad oras?

Actitis navis, iocytus Tarquinii Prisci tempore Augur
fuit, quem impetrante rege, cotè novacula discidit ille fabulan-
tus. Vide Liv. lib. 1. ab Vrbe Alii malunt scribere Accius.

Actius sive Accius, Fuit Tragediarum scriptor, natus libertini
parentibus, & inter colonos Pisaurum deductus: à quo &
fundis Actianus iuxta Pisaurum dictus. In scibendis Tragœ-
dis, lento arum gravitate, verborum pondere, persouarum
autoritatem clarissimus extitit. Vide supra ACCIUS.

Actor, *άκτη.* Comes fuit Hercules in expeditione contra A-
mazones, in quo bello vulneratus, quū domū sedire vellit, in
itinere mortuus est. & Actorides, *άκτη.* Patroclus, nepos
Actoris. Is enim ex Argina, quam ei lupiter à se visitatam, uxori-
rem dederat, Menetium genuit. Menetius autem relata Ac-
gina, Opuntem in Locros se cōtulit, & sibi Patroclum genuit.
& Fuit & Actor quidam Autuncus, cuius meminit Virgilius
lib. 12. Aenid. validam vi corrīpit haftam Actoris Aurunci
spolium, &c.

Actiuitas. *άκτη.* Medici Græci nomē, qui plurimis scri-
ptis voluminibus, artem suam illustravit: ex quibus etiam ho-
die sunt in manibus septem libri de urinarum ratione.

Acusilaus. *άκυλας.* Ger. Ein Ritter zu Athen. Atheniensis
Rheo, qui Galba imperante seipse Roman consulit, ibiq; lu-
dum aperuit tanto succello, ut moriens Atheniensibus decem
myriades ex sceno parte reliquerit. & Fuit & Acusilaus qui-
dam Argivus Historicus, qui Genealogias quādam conscrip-
tis, ex æneis tabulis, quas patrem eius ferunt inventisse, quām
in domo sua nefcio quid foderet. Virtusq; meminit Suidas.

Acutea, pen prod. *άκτη.* Hispania urbs est Stephano: cuius
incola dicuntur Acutan. *άκτη.*

Acuria. P. Vitellii uxor. Tacit. lib. 5.

Acylas. *άκυλας.* Philoſophi nomen, qui Dialecticos com-
mentarios conscripsit de Sylogismis. Suidas.

Acyphas. *άκυφα.* Oppidū est in Dorica tetrpoli, ut ex The-
opompo refert Stephanus.

Acytos, *άκυτος.* Stephano, Insula est non procul à Crete, è re-
gione Cydonie civitatis, quæ alio nomine Melos appellatur.
Vide Plin. lib. 4. cap. 12.

Adrabs. Filla fuit Heratomi Cariæ regis, & Artemisias soror,
que Hyrcano fratri nupsit ut tradit Strabo lib. 14.

Adachidae. *άδαχες.* Lybica, Steph.

Adadatia. *άδαδα.* Civitas Pisidarum, ad Taurum montem.
Strabo lib. 12.

ADA ADE ADI ADM

Adad, *άδαδ.* Macrobio Saturnal. libro 1. capite 23. non Adab, quemadmodum hæcenus legebatur. Assyriorum summus
habebatur Deus. Cui etiam deam Atargatim uxorem ali-
gnabant per Adad Solem, per Atargatim Terram intelligi-
entes: quod ex his duobus potissimum cuncta credentia pro-
creant.

Adae, *άδαι.* Oppidū est Acolidis, 40 stadiis ab Hydæa promoto-
rio distans, nō procul à Cumæ. Autors Strab. lib. 12. & Plin.
ius lib. 5. cap. 30.

Adam, *άδαμ.* Hebraica lingua (sicut lib. 1. Iosephus scribit) est
quod Ruber: quoniam ē rubra terra factus est. Adamastus, *άδαμος.* Ithacensis fuit, pater Achameidis, focu
Ulyssis: ut videtur est apud Virgil. Aeneid. lib. 7. Latinus in-
terpretari possumus indomitum, ab à privativa panica, &
Iudeo, domo.

Adamani, vel Adamitæ, Hæretici, ab Adam nominati, eis
imitatū nuditatem, qua fuit in Paradiso ante peccatum. Credie-
bant enim quod nuptiae futuræ non fuissent, si nemo pecca-
set. Nudi itaq; hæres, foeminae q; conveniunt, nudi lectiones
audient, nudi celebrant sacramenta. August. lib. de hæcib; ad Qodvultedum.

Adana, *άδαν.* Vrbs Cilicia: ita dicta ab Adano, qui
eo coloniam deduxit unā cum Saro, postquam bello adver-
sus Tarsenses gelto, inferiores discesserunt. Autor Stephanus.
Meminat urbis hujus & Plin. lib. 5. cap. 27.

Adani, *άδαν.* Insula dux sunt in sinu Arabico, quæ com-
memorat Prolemæus.

Adarupolis. urbi Persica, Steph.

Abdelium, oppidum, Plin. lib. 57. cap. 23.

Addua, *άδου.* Fluvius est in Insubribus, qui per medium Larium la-
cum fertur, ita ut aque non commixcentur. Clodianus Ad-
dua quo scillas spumosior incitat undas. Vide Plin. lib. 1.
capite 103.

Adelphiūs, *άδελφος.* Historicus fuit M. Antonius familiaris,
qui ejus in Parthos expeditionem conscripsit, in qua ipse &
adserit, & perfact. Strabo lib. 11.

Adér, *άδερ.* Locus juxta Bethleem, ubi vel angelorum
grex in ortu Domini cecinit, vel Iacob pecora sua pertinet, loci
nomen imponens, vel quod verius est quodam vanisco fu-
turus jam tum mysticum monstrabat.

Aderco, *άδερκος.* Hispania urbs est Stephano: cuius coti di-
cuntur Aderconites, *άδερκοντες.*

Ades, *άδες.* à Græcis dicitur inferorum deus, quæ nos Ditem &
Plutonem appellamus; ita dictus ab à privativo, & idem, nō
repropterea quod in deusflimis inferorum rendebat, nolens
profunda perpetuā agens nihil cernere videatur. Nam in
aenī luci medio (qui apud inferos nullus est) visu fieri a
potest: Græci tamen Grammatici dictiois hujus principiis
contra etymū naturam aspero spiritu scribendum percipiunt.

Ades, sive Hades, *άδες.* Molossorum rex, cuius filiam nomē
Corā apud Acherontem fluvio conatus est rapere Plinio.
Vnde facies est locus fabulae, Pirithous ad inferos detul-
se, & uxorem Ditis Persephonem, quæ & Cora, sive à Græcis
dicitur, rapere voluisse. Vide Cælum Rhod. lib. 7. cap. 13. &
Platarchum in Theleco: qui tamen regem hunc non Adem va-
cer, sed Aidonem.

Agandefriūs, Cattorum princeps, Tacit. ad fin. libri secundi
Annal.

Adiabaræ, Populi sunt Aethiopie, Plin. lib. 6. cap. 20. Deinde
de contra Merœn Megabari, quos aliqui Adiabares nomi-
nare.

Adiabene, *άδιαβην.* Est ultra Armeniam regio, quæ Arista
ante dicebatur, ut placet Plinio, libro 5. capite 12. Prolemat
vero, & Strabo Adiabenam Assyriam ponentes faciunt, tam-
que ad ortum collocant ultra Mesopotamiam. Nomen ha-
bet à difficulti transitu, ab à privativo, & άδιαβην. Tra-
cio: Amnum enim, qui cam rigant, multitudine, iter reddit
impeditum.

Adiatorix, *άδιατοριξ.* Meclii cuiusdam Galatæ Terraneus E-
lius fuit, qui quem apud Heracleam Ponticam, colonam Ra-
manorum eō missam nocte una Iulio Antonio iugulauit, post
lē post in prælio Achaico captus, & in triumpho circuulans,
una cum filio iugularis est. Strabo lib. 12.

Aditifius, *άδιτος.* Mons est Ilæotis, de quo Plinii libro 4.
capite 7.

Adimirittus, *άδιμορτος.* Nomen viri Atheniensis, frans Flati-
onis, Laet. lib. 5. & Fuit etiam hoc nomine Comitiorum
dux, qui cum Themistocle exiliu obiicit. Num putat, re-
spondit Themistocles, exulta quæsiplam esse, qui ducens
habet tristem? Ex Suida.

Adimere huius Admetes *άδιμος* pen. prod. Oceanis & Thib-
oris fusa, teste Hesiodo in Theogonia.

Adymetus, penultima producta, *άδιμης.* Suidz, Theistis
rex fuit, cuius amenta novem annos Apollinem perdi fe-
runt, quæ

&c. appellamus, finitus per rationem arcarum, riparum, canabularum, vel novercarum. quod regulis construitur. alii vero locis muris, maceris, scorosionibus, cogenis, carbunculis, terminis Augusteis, fluminum cursibus. Ex libro de limitibus agrorum.

Aduinus. *adūnus*. Mons est Dalmatiæ per medium secans. Strab. libro 7.

Adrobicum. *adrobūm*. Oppidum est in Astabris Hispaniæ populis, in tractu Cœlico, cuius meminit Pomponius Melia libro 3.

Adrottæ orum. *adrottæ m.* Stephano, locus est in Lydia, mari adjacenti; cuius incolæ dicuntur Adrotteni. *adrottæ m.*

Adrumetum. pen. prod. *adrumētū* Stephano. Civitas est Lybia, non procul à Caïtagine, que etiam hodie extat. De hac Plin. lib. 5. cap. 4.

Adryx. *adryx*. Civitas est in agro Syracuso, cuius meminit Stephanus. Hinc Adrycinus gentile, *adryx*, sicut ab Eryx, Erycinus.

Aduallas. *adualla*. Mons est in Rheticis Alpibus, ex quo in Septentrio profluit Rhenus, & Addua in Meridiem. Autor Strabo lib. 4.

Adulis. pen. prod. *adulīs*. Civitas Aethiopæ, quæ & Panos insula dicitur. Oppidanæ dicitur Adulite, *adulītū*. Vide Steph. Aduliton, *adulīton* Ptolemaio. Oppidum est marinum in Troglodytarum regione, sive ea Aethiopæ parte, quæ sub Aegypto ad mare spectat, commune Aethiopum, & Troglodytarum emporium, à servis, qui à dominis profugerant, conditum. Vnde & nomen habet, ut indicat Plin. lib. 6. cap. 29 Diltat à Ptolemaide quinq[ue] dierum navigatione. A' Stephano Adulis appellatur à Ptolemaeo Adulia. Hinc vicino sruu Aduliti cognomen factum est, qui in mare Rubrum excutit, *adulītū*.

Adunicate. *adunīcate*. Populi in Gallia Narbonensi commemorant à Plin. lib. 3. cap. 4.

Adyrmachidae. *adymachīdā*. Populi sunt interioris Libyz, ab ea parte qua Aegypti spectat. De horum moribus memoriz prodidit cl. uxores in utroq[ue] etare amillam aream gestare. Utrumq[ue] aut sexum, ex quo conatu esse, quo fit, ut plurimos alant pedunculos: quos ubi cepint, præmotos abiciunt. Virginis viro maturæ ad Regem convenienti: ex quibus ille unâ deligit, quam ubi vitiâ sit, itatim dimittit. Vide Cæl. Rhod.

A ante E

Aca. *aīca*. Civitas est Cholcidis, AEEtæ regis opus (ut scribit Stephan.) quam Hippo & Cyane fluvii è diversis locis in Phasis influentes, peninsulæ efficiunt. Fabulatur Poëta Acan nomen accepisse a puerâ ejusdem nominis, que quin Phasidæ annis viii effugere non posset, miseratione & decorum in peninsula conversa, quæ etiam nunc, ut veterem illu amorem adhuc possit agnoscere, magna sui parte ambit, & veluti amplectitur Phasis. De hac Plin. lib. 6. cap. 4.

Aca. Aina. Circe dicta, ab aspernâ voce, propter celebrazas illic corporum mutationes: ut placet Servio in illud Virg. 2. Aen. Aæxæ, insula Circes. Venustilius tamen est Acam dictam ab Aca Colchorum civitate, quemadmodum & Cyrenæ, sive Cyrene dicta est verius, & enim, à Cyra ejusdem regionis oppido. Quod etiâ ab Apolloni interpretibus annotatum est.

Acaus. *aīca*. Denominativum est ab Aca Colchidis peninsula, & urbe ejusdem nominis, in qua nata creditur Circe Solis filia. Vnde peculiari epitheto Acaæ appellatur. Vir. 2. Aca, Inferoq[ue], lacus Aæxæq[ue] insula Circes.

Aæxæ, sive Acaæ, *aīca*, insula fuit in mari Tynheno, non modo olim frato ab Italia dirempita, ho die continens: ita tamen ut paludibus circumquaç, cincta insula speciem præseferat. In hac Homerius Circes sedem collocavit, sic scribens lib. 10. Odyss. Aiajōs ἐι τεντρού παραγαλεῖ, οὐτα δὲ εἴη καρπὸν τοντρού, &c. Hujus meminit & Virg. lib. 3. Aen. Inferniq[ue], lacus Aæxæq[ue] insula Circes. Tametili Servius ibi tres diphthongos videbat agnoscerre, ut sit Aæxæ Circes. Latini quoq[ue] locum hunc à Circes domicio Circæum, vel Circæos appellant: ibidemq[ue] antiqui Latii terminum constituerunt. Vide Plin. lib. 2. cap. 85. & lib. 5. cap. 5.

Aæcæl. *aīcæl*, pen. corr. Iovis filius ex Aegina filia Asopi: qui primus insulam, in qua regnavit, Aeginam à matre suæ nomine appellavit, quum antea Oenone diceretur (ut Plinius, Strabo, & Stephanus tradidissent) aut certè Oenopia, ut apud Nasonem legitur lib. 7. Metamorph. Oenopiam veteres appellavere: sed ipse Aæacus Aeginam genitricis nomino dixit. Hunc tantæ juventus saisse dicitur, ut apud inferos animarum creditus futuri à Pluione delectus iudex, cum Minoë, & Rhadamætho, & peccantiū peccata discutere, & pro mentis peccatis inferte. Ovid. in Ibin: tuusq[ue] Aæacus in peccatis ingenuus erit.

Aæcides. *aīcides* Suidæ, Patronymicum malculinum, quo significatur filius vel nepos vel aliquis ex posteris Aæaci. Virg. 1. Aen. Sævus ubi Aæacide telo jacet Hector. Hoc est, telo A.

chillis, Aæaci ex Pelco nepotis. & Aæacides n[on] Pythius, Aæaci ex Achille pronepos. Virg. 1. Aen. Conjugio Aæacide Pythi, sceptrisq[ue] potum. & Pythius item Epitoran rex ab Aæaco trahens originem, Aæacides dicitur. Virg. 6. Aeneid. Enet ille Argos, Agamemnoniasq[ue] Mycenæ, ipsumq[ue] Aæacides, genus armipotentis Achilli.

Aæacidei *aīcidei*, a, um, adjektivum sex syllabarum. Ovid. 7. Men. Oenopiam Minos petit Aæacidei regna.

Aæacidei *aīcidei*, a, um, ab Aæaco Achillis parte. Plaut. in Asin. si quidem hercle Aæacidinis minis, animiq[ue] expletus iacet, Itatus si me tetigerit, iratus vapulabit. Non sine proverbi speie dictum fuit, pro atrocibus & superbissimi minis.

Aæamene. pen. prod. *aīamēnū*, Regio est Nabathæorum, apud Stephan.

Aæane. *aīane*, Macedoniz oppidum, dictum ab Aæaco Hæym filio, qui cō coloniam deduxit.

Aæanzus. *aīanzū*, Nomen gentile, Vide Steph.

Aæanites. *aīanītēs*, Regio Nabathæorum.

Aæanites. *aīanītēs*, Gentile.

Aæantium. *aīamītū* Ptolemaio, Oppidum Troadis, à Rhodis conditum eodem in loco, in quo sepultus est Ajax, & ubi das sis fux habuerat statuonem. Vnde & nomen habet. Nam quæ nos Ajacem, Græci Ἀχαιον vocant. Vide Plin. lib. 5. cap. 10. & il & nomen promontori in Magnesia, ad sinum Pelegium de quo idem Plin. lib. 4. cap. 9.

Aæas, antis. *aīas, aīantis*, Fluvius qui ex Candavis Macedoniz moebus ortum ducit, & non procul ab Apollonia Taulamerum urbe, in mare Ionium illabitur. Lucanus lib. 5. Tonus in occasum parvi sed gurgitis Aæas, Jonio fluit inde mani. Memini hujus fluvii etiam Plin. lib. 3. cap. 23.

Aebudæ. Insulæ quinq[ue], Britannæ, Steph. Vide HEYDEL.

Aebura. Oppidum Hispaniæ, Steph. Vide EHVRA.

Aeca. *aīca*. Marfori civitas: a qua Accani populi, *aīca*, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 11.

Aecalum. Oppidum Italiz, Steph.

Aedepsus. *aīdēpsū* Stephano, Oppidum sicut Eubœa insula, cuius meminit Plin. lib. 4. cap. 12.

Aeclius. *aīclīus*. Nobilis Atheneensis, qui Eretriam fabri vitam coloniam duxit. Strab. lib. 10. Post res vero Timaræ Aeclius & Cothus ex Athenis profecti, colonias eauximis quidem Eretriam: Cothus vero Chalcidem.

Aedessæ. *aīdēssæ*, Mulier Aegyptia, uxor Hermeæ, & Syriæ Philosophi propinqua, totiusq[ue] castitatis & probitatis exemplar: cuius vitam latissime describit Suidas.

Aeduflis. loci Romanorum iuxta Galliam Celicam Steph.

Aetæs, vel AEEta. pen. prod. *aītēs*. Rex fuit Colchorum, & filius Solis ex Perse Oceanæ filia, & pater Medæ. Adiçt. & Calciope: qui cum aureu vellus a Phryxo Ashamanus filio in loco Martis suspensum diligentissime afferat, à Neda filia proditus, & velire, & duobus insuper libens ipsam est. Nam Medæ, quem latoni in rapiendo velire se agnoscit præbuerat, una cum illo profugit, fratremq[ue] Abysnum, quem fugæ comitem a filiis pferat, ut patrem insequenterem remitteret, multas in particulas dispergit. Fabula non summa est. Valerio Flacco, & Apollonio Rhodio. Hinc sic patronymia AEEtias, *aītēs*, quo significatur Medæ AEEta filia. Ovid. Metam. Concepit interea validos AEEtias ignes.

Aegæa. *aīgæa*. Promontorium est Acolidis, non procul à Cædibinis offio. Strab. lib. 13.

Aegæe. *aīgæe*. Multorum oppidorum nomen est: quorum nam est in Macedonia, non procul ab Halacmoë fluvio, in quo receptum erat. Macedonum reges sepelire. De hoc Plin. lib. 5. cap. 10 Alterum in Cœlio, nō procul à Pyramo fluvio, ut didic平. lib. 5. cap. 27. Tertium in Aæolide, apud eundem lib. 5. cap. 30. Quartum in Eubœa, à quo Strabo Mare Argæum dicitur: Quintum in Lydia. Sextum in Aetolia, & Septimum in Locris commemoratur à Stephano.

Aegææ. *aīgææ*. Nomen duarum urbium, ut scribit Ptolemaio, quarum una in Emathia, alia in Mauritania. Commemorantur & à Strabone duo hujus nominis oppida, quorum unum ad Amanum montem, alterum in Agro Laconico collunt.

Aegææ. *aīgææ*. Insulae sunt Ioniz adjacentes, que commemorantur à Plin. lib. 5. cap. 31.

Aegæon. *aīgæon*. Nomen gigantis, quem centum manus, & quinquaginta ventres habuisse fabulantur. Hunc Homericus Iliad. ab hominibus quidem Aegæonem, à diu vero Baræi vocari tradit. Vide latius in dictione BRAREVS.

Aegæum mare. *aīgæū mārē*, *aīgæū mārē*, Volgæ Ambrayæ. Stephano, & Suidæ, Amplissimum est maris mediterranei latus, à parte Orientali Isthmi Corinthiaci (ut Plinius placet) aut certè à Sunio Attice promontorio (ut tradit Proclus) ad ipsum usq[ue] Helleponit extensus, alia alia in locis à regionibus, quas aliuit, nomina fortius. De ratione nominis varia traduntur à scriptoribus. Nonnulli (in quibus est Sur-